

INGER GAMMELGAARD MADSEN

MURHA TILAUKSESTA

Inger Gammelgaard Madsen

Murha tilauksesta

Translated by Janne Kauppila

SAGA Egmont

Murha tilauksesta

Translated by Janne Kauppila

Original title: *Drab efter begæring*

Original language: Danish

Cover image: Shutterstock

Copyright ©2009, 2023 Inger Gammelgaard Madsen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727092102

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

*Kila lenye mwanzo halikosi
kuwa na mwisho.*

Kaikella, jolla on alku,
täytyy olla loppu.

Vanha swahilinkielinen sanonta

1

Vasta kynnetyt pellot haisivat syksyltä ja mullalta. Kaikki maanviljelijät eivät olleet vielä saaneet syystöitään tehtyä. Kaukana pellolla kulki vielä traktori pölypilven keskellä ympärillään parvi kirkuvia, nälkäisiä lokkeja. Kesähelteet olivat alkaneet vasta elokuun puolivälissä mutta jatkuneet koko syyskuun ja aina lokakuun alkuun asti, eikä ulkovaatteita vielä tarvinnut vuodenajasta huolimatta.

Mikkel oli riidellyt Nintendo Wiin pelistä Lukaksen kanssa, koska piti tätä liian nuorena sen pelaamiseen. Äiti oli komentanut pojat leikkimään ulos, kun sääkin oli hyvä. He polkivat pyöriään innolla kovaan vauhtiin renkaiden pyöriessä kiivaasti. Heille ne eivät olleet polkupyöriä. Poikien mielikuvituksessa ne olivat hevosia laukkaamassa villisti.

”Pam! Sinä kuolit!”, Lukas huusi taaempaa veljelleen, joka kääntyi satulassaan kiukkuisena häntä kohti.

”Et voi ampua minua. Sinä halusit olla intiaani!”

”Mitä sitten! Eivätkö intiaanit saa muka ampua sotilaita?”
Lukas valitti.

”Ei sellaista sotilasta kuin minä – olen niin kuin sotilaat televisiossa.” Yhdeksänvuotias Mikkeli seurasi jo jonkin verran uutisia ja piti sotilaita aseineen ja kypärineen sankareinaan, mutta Lukaksen kaltaista seitsemänvuotiasta kiinnostivat enemmän lännenelokuvien intiaanit.

Yhtäkkiä molemmat pojat jarruttivat niin voimalla, että sorasta kohosi pölyä pyörien ympärille. Lukaksen pyörä kallistui, ja hän vältti kaatumisen vain tukemalla kunnolla jalkansa maahan ennen kuin ehti käydä pahemmin. Edessä näkyi suota ympäröiviä puita. Lehdet olivat saaneet jo syksyn ruskan kauniita keltaisia, ruskeita ja violetteja sävyjä.

”Meidän pitäisi palata takaisin, Mikkeli. Emme saa mennä suolle ilman isää ja äitiä.”

”Äh, älä nyt! Se oli vain silloin, kun olimme pikkulapsia. Et kai ole enää taapero?”

Lukas synkistyi yhä enemmän eikä muistuttanut enää villiä ja verenhimoista intiaania, vaikka otsanauhan alla oli variksen sulka ja sotakirves roikkui vyöllä, joka piteli ylhäällä hennolle pojalle muuten aivan liian suuria housuja. Ne hän oli saanut Mikkeliltä.

”Äiti on sanonut, että suolla on vaarallista. Suonoita voi vetää meidät veteen ja hukuttaa!” Lukas sormeili hermostuneena pisamaista nenäänsä, joka oli punertunut auringossa ja tuulessa. Siniset silmät katsoivat Mikkeliä toivoen näkevänsä niissä saman pelon, joka häntä kalvoi.

Mikkeli nauroi epävarmasti. ”Se on pötyä, ei mitään suonoitaa ole olemassa. Tule!” Hän paiskasi pyöränsä heinikkoon.

Lukas teki myös niin vaikka epäröi. Hän haistoi vetisen suon. Tuuli pyöritteli pudonneita lehtiä pojan jaloissa kuin sotatanssina. Huokaisu peittyi miltei kokonaan lehtien rahinaan, mutta Mikkel kuuli sen silti. Hän hymyili aikuismaisesti. ”Älä huoli, ei meille käy kuinkaan. Se on vain suo!” Hän oli jo astelemassa puiden keskelle.

”Mutta Mikkel, suonoita on kyllä totta. Suonoita panee kaljaa tai keittää jotakin, ja siksi metsään leviää valkoista utua”, Lukas mutisi mutta seurasi silti veljeään katsoen samalla silmä tarkkana, väijyisikö suonoita seuraavan puun takana. Sydän pamppaili rinnassa, eikä tiheä hengitys johtunut ainoastaan vauhdikkaasta pyöriälystä. Hän käveli kohti Mikkeliä, joka seisoi suon äärellä ja katseli sameaa ruskeansävyistä vettä, joka oli kasvanut täyteen sorsanlimaskoja.

”Tule nyt. Ei täällä ole vaarallista. Katso, tuolla on kala! Se voi olla iso hauki!”

Lukas oli aloittanut esikoulun vastikään elokuussa, ja opettaja oli kertonut siellä hauista. Hauki voi elää vanhaksi ja kasvaa hurjan suureksi, hän oli sanonut. Uteliaisuus sai pelon väistymään hetkeksi. Lukas uskaltautui Mikkelin viereen, mutta hänen silmissään oli yhä pelkoa. Mitään kalaa ei näkynyt.

”Se häipyi taas jonnekin. Saattoi se tietenkin olla suonoitakin”, Mikkel kiusasi veljeään ja virnuili.

Lukas ymmärsi yhtäkkiä asian huvittavuuden ja nauroi mukana. Suo ei ollut lopulta niin pelottava kuin hän oli kuvitellut. Hän oli käynyt siellä vain kerran isänsä kanssa, mutta siitä oli jo vuosia aikaa – hän oli ollut silloin vasta taapero.

Linnut lauloivat puunlatvoissa, ja välillä vedestä kuului kalan tai sammakon loiskahdus. Lukas alkoi jo rentoutua ja uskalsi kulkea itsekseen. Vesirajassa oli kaikenlaista ihmeteltävää, eikä

suo näyttänyt paikalta, jossa mikään suonoita voisi asua. Noita hukkuisi tummaan veteen. Hän onnistui miltei vakuuttamaan itsensä, kunnes näki jotain vesirajassa. Se olisi voinut olla jalka. Oliko siellä silti joku – ehkä itse suonoita?

”Mikkel...! Mikkel...!” hän huusi empien veljelleen. ”Löysin suonoidan.”

”Äh, älä viitsi!”

Mikkel lähestyi veljeään varoen aivan kuin olisi itsekin arkaillut. Hänkin näki jo sen, mikä saattoi muistuttaa ruskeaa jalkaa. Se pisti puolittain esiin vedestä pensaan alta, jonka lehdet olivat jo puoliksi pudonneet. Valtaosa lehdistä kellui vedessä, ja osa niistä oli samaa sävyä kuin jalka – tai mitä siellä sitten olikaan. Ehkä jokin eläin? Vai kuollut kala? Mikkel ryhdistäytyi. Hän oli kuitenkin vanhempi ja viisaampi. ”Ei se ole suonoita. Se on – jotain muuta.” Hän löysi kiven ja heitti sen kohti pensasta. Se osui pensaaseen. Hän etsi uuden kiven ja tähtäsi taas. Jalka näytti yhtäkkiä liikahtavan veteen. Pojat säpsähtivät ja ottivat askeleita taaksepäin.

Kivi oli repinyt ruskean nahkamaisen pinnan rikki, ja jotain kellertävää ilmestyi näkyviin. Heitto oli osunut niin, että pinnalle nousi jotain, ja nyt veljekset näkivät, mistä oli kyse. Se oli tosiaan ihmisen jalka.

Mikkel paiskasi kiven kädestään kuin se olisi polttanut, ja hän veti heti veljensä pois puiden varjosta auringonpaisteeseen.

”Mennään!” hän huudahti ääni väristen.

”Mikä se oli, Mikkel? Oliko se suonoita?” itkemään puhjennut Lukas kysyi.

”Et sano sitten tästä yhtään mitään äidille tai isälle”, Mikkel vannotti veljeään, kun he istuivat taas pyöriensä satuloissa polkemassa kovaa vauhtia pois puiden reunustamalta suolta.

Lukas itki yhä vuolaammin.

2

Oikeustieteellisen instituutin ruumiinavaussali ei ollut paikka, josta hän piti työssään eniten. Pari vuotta sitten jätekontista löytynyt pieni tyttö oli valvottanut häntä pitkään. Tyttö oli maannut steriilillä teräspöydällä kuin valkoinen nukke. Jotkin näyt eivät vain poistuneet koskaan verkkokalvoilta. Ne välähtivät yhä uudelleen näkyviin kuin kauhuelokuva, joka vain jatkui jatkumistaan, eikä katsetta voinut kääntää muualle.

Oikeustieteellinen instituutti oli muuttanut edellisenä syksynä uusiin, suurempiin ja parempiin tiloihin Skejbyn yliopistolliseen sairaalaan. Uusiin tiloihin siirtyminen oli ollut samaan aikaan sekä haikeaa että tervetullutta. Oikeuslääkäri Henry Leander oli viettänyt lukuisia vuosia kaikkiaan 61 ikävuodestaan vanhan kunnallissairaalan – jonka nimi oli nykyisin Århusin sairaala – tiloissa, ja hän oli valittanut usein siitä, että ruumiinavaussali piti jakaa sairaalan patologioiden kanssa. Hän oli kumartunut työnsä ääreen, kun Roland Benito asteli paikalle. Leander suoristautui ja hymyili vanhalle ystävälleen

tuttuun tapaan leveästi niin, että valkoiset pyörän sarvia muistuttavat viikset kohosivat kohti korvia.

”Tervetuloa, herra rikostutkija”, Leander sanoi leikillisesti ja kumartui sitten takaisin työnsä ääreen.

Roland oli myöhässä. Hän oli palannut juuri ansaitulta kesälomalta synnyinmaastaan eikä ollut vielä jättänyt eteläitalialaista tunnelmaa kokonaan taakseen. Hän tervehti muita ruumiinavaukseen saapuneita, jotka seisoivat sopivan etäisyyden päässä teräspöydästä. Vain rikosteknisen osaston valokuvaaja rohkeni mennä lähemmäksi kameroineen. Silmät miehen kasvomaskin yllä olivat täynnä kuvotusta.

Ruumis toi Rolandin mieleen suolöydön, mikä se toki olikin. Hän otti taskustaan nenäliinan ja piti sitä nenänsä edessä, kunnes Leander ojensi hänelle kasvomaskin. Ilmastointi imi ilmaa ulos tehokkaammin kuin entisissä tiloissa, mutta sekään ei taltuttanut kokonaan kuoleman makeaa löyhkää, joka toi mieleen Napolin kadut mätänevine jätteineen. Ruumiinavaussalin lemu olisi silti voinut olla pahempikin, sillä ruumis oli lähes pelkkää luuta ja nahkaa. Mätänemiskaasut olivat kaikonneet aikaa sitten, ja juuri ne saivat ruumiin haisemaan sietämättömästi.

”Olemmeko jo lähestymässä tunnistusta, kuolinsyytä tai kuolinaikaa? Onko käsissämme uusi Grauballen suomies?” Roland Benito kysyi.

He olivat käyneet aamuvarhaisella yhdessä löytöpaikalla suolla ja kaivaneet rikosteknikoiden kanssa ruskean ruumiin vedestä. Se oli nostettu paareille, jotta Leander sai tarkistettua ruumiin ja saneltua muistiinpanonsa nauhuriin.

Leander pudisti päätään kääntämättä katsettaan. ”Niin kauas taaksepäin ajassa ei tarvitse mennä. Eikä ruumis muistuta

uhrilahjaa jumalille. Kuolinsyy näyttäisi olevan kova isku takaraivoon – tai sitten iskuja on ollut monta.” Hän käänsi varovasti ruskeaa kalloa, jossa oli jäänteitä hiuksista, joiden alkuperäisestä väristä ei saanut selvää. Kallon takaraivo kääntyi kohti Rolandia ja muita paikalla olleita. Leander osoitti valkoiseen hanskaan puetulla kädellään reikää kallossa. ”Jollain painavalla ja raskaalla esineellä on isketty kovalla voimalla takaraivon läpi. Arvioisin esineen painaneen noin kolme kiloa.”

Hän siirtyi hiukan sivummalle, jotta Roland pääsi lähemmäksi.

”Murha?”

”Oletan niin.”

Roland kumartui ja tutki tarkemmin kallon reikää. Sitten hän ojentautui ja silmäili kokoon kiertynyttä ruumista kauttaaltaan. Ruskistunut nahkainen iho oli vetäytynyt kiinni luihin, ja osa niistä pisti kellertävinä esiin. Vähien vaatteiden riekaleiden väriä oli hankala tunnistaa. Vaatteet olivat varmaankin huuhtoutuneet pois tai hajonneet hitaasti soiseen veteen. Kasvoissa näkyi vain kaksi silmäkuoppaa, kolmiomainen kolo nenän paikalla ja rivi kellertäviä hampaita, joiden tyvet leuassa olivat paljaita. Rolandista näytti siltä kuin kallo olisi nauranut, ja hän käänsi katseensa oikeuslääkəriin.

”Varmaankin nainen?”

Leander nyökkäsi ja käänsi huolellisesti pään takaisin suoraan koskettamalla sitä vain sormenpäällään kuin varoen herättämästä kuollutta. Hän suhtautui kalmoihin omalla erityisellä tavallaan. Yksin ollessaan hän jutteli niille kuin yhä eläville, pahoitteli heidän kohtaloaan ja lohdutti sanoen, että rikollinen kyllä löydettäisiin, kunhan ruumis vain paljastaisi hänelle omat salaisuutensa.

”Lantio viittaa naiseen. Synnyttäneeseen naiseen. Arvioin hänen olleen noin kolmekymppinen. Lähetin muutaman hampaan oikeushammaslääkärille asian selvittämiseksi. Hampaat saattavat auttaa myös tunnistamisessa. Sormenjäljet voi unohtaa.”

Kaikki katsoivat uhrin käsiä, joissa oli vain luuta sormenpäiden paikalla.

”Ruumiista ei voi päätellä, kuka nainen on, mutta hän on lojunut suossa pitkään”, Leander jatkoi muina miehinä.

”Kuinka pitkään?”

Leander vilkaisi Rolandia silmälasiansa yli. ”Ainakin kaksikymmentä vuotta.”

Roland seisoi hetken hiljaa ruumista tuijottaen, kunnes oikeat sanat löytyivät. ”Sanotko siis, että meillä on käsillä joskus 80-luvulla tehty murha?” Hän katsoi suoraan Leanderin teräksenharmaisiin silmiin.

”Siltä tämä näyttää. Jossain täytyy olla yhä auki tutkinta kadonneesta naisesta. Kerron tarkemman arvion vuosiluvusta, kunhan saan analyysien tulokset.”

”Miksei ruumis ole noussut pintaan aiemmin – ja miksi se nousi juuri nyt? Soilla kiertää koko ajan lintuharrastajia, mutta miksei kukaan ole nähnyt ruumista?” Kurt Olsen puhkesi taas puhumaan. Hänet oli nimitetty uuden poliisilaitoksen päälliköksi, ja hän oli ehtinyt nähdä urallaan jo kaikenlaista.

”Mätänemiskaasut saavat tosiaan vedessä olevan ruumiin nousemaan pintaan, mutta se vajoaa pohjaan heti kaasujen haihduttua, ja niin on käynyt jo kauan sitten. Sitä, miksi hän on noussut pintaan nyt, on hankala tietää. Ehkä syynä on leuto syksy tai jokin aivan muu meille tuntematon olosuhde”, Leander vastasi.

”Eikö ruumiin pitäisi olla hajonnut kokonaan niin pitkän ajan kuluessa?” Kurt Olsen kysyi raapien kurkkuaan, johon ilmaantui punaisia läiskiä aina, kun hän oli stressaantunut.

”Hän on säilynyt suossa vuosikausia hyvin. Syynä on se, etteivät bakteerit pääse kiinni suoruumiisiin kasvien erittämän hapon takia. Säilymiselle on parhaat edellytykset, jos ruumis paiskataan suohon jo ennen kuin bakteerit pääsevät leviämään – jos sitä pidetään ensin vaikkapa kylmässä.”

”Tarkoitatko siis, että hänet on ehkä heitetty suohon jäädytettynä?” Roland suki kädellä tummia hiuksiaan, jotka olivat haalistuneet hiukan Sisilian kirkkaassa auringonpaisteessa, ja hän katsoi taas Leanderia.

Leander nyökkäsi. ”Häntä on ehkä tosiaan säilytetty kylmässä paikassa ennen suohon paiskaamista. Sisäelimet ovat säilyneet hyvin, mikä viittaa siihen, etteivät ne ole ehtineet mädäntyä ennen kuin suon happamuus on tehnyt työnsä. Happamuuden lisäksi veden hapettomuus ja mahdollisesti alhainen lämpötila ovat edistäneet asiaa. Vesi on voinut olla hyisen kylmää – ehkä joskus talvella, sillä se olisi suotuisaa.”

Rolandin maha alkoi velloa tuttuun tapaansa kitkerän maun noustessa samalla kurkkuun, ja hän tiesi, että pian pitäisi poistua paikalta. Vuosien työoura oli toki karaisutt häntä jonkin verran sen jälkeen, kun hän oli nähnyt nuorena kokelaana ensimmäisen ruumiinavauksensa. Hän oli yrittänyt pitää pintansa mutta oksentanut lopulta lounaansa lattialle ja oikeuslääkärin kengille muiden poliisikokelaiden silmien edessä – jotka hekin olivat toki kasvoiltaan kalpeita ja nieleskelivät pahan kerran.

”Ymmärtääkseni kaksi poikaa löysi ruumiin suolta”, Kurt Olsen keskeytti Rolandin muistelun.

”Kyllä, kolme päivää sitten. Heitä oli tietenkin ankarasti kielletty menemästä suolle, joten he pysyivät aluksi vaiti. Pienempi oli kuitenkin säikähtänyt pahan kerran ja nähnyt unia suonoidasta, joka tuli ja vei hänet mukaansa, joten lopulta hän murtui ja kertoi äidilleen kauheasta löydöstä.”

Kurt pudisti päätään. ”Poika parka. No sellaista se on. Kielletty on aina kaikkein kiinnostavinta.”

”Mikä siellä suolla on voinut kiinnostaa uhria? Mitä nainen ylipäätään teki suolla?” Roland kysyi huokaisten.

Leander oli uppoutunut työhönsä. Hän oli juuri kaivamassa kallon murtumasta jotain esiin pitkillä pinseteillä. Uudesta teknologiasta huolimatta pinsetit, sakset ja veitsi olivat yhä oikeuslääkärin tärkeimmät työkalut. ”Toivon, että tunnistamme uhrin pian”, Leander mutisi poissaolevana nostaessaan esineen esiin ja pidellen sitten pinsettejä kirkkaassa ja kylmässä valossa. Kaikki tunkivat lähemmäksi ja siristivät silmiään kasvomaskien yllä nähdäkseen tarkemmin.

”Mikä se on?” obduktioteknikko kysyi kärsimättömänä kyllästyttyään arvailemiseen.

Roland kurottautui Leanderin olan yli päästäkseen lähemmäksi. ”Onko se puuta?”

”Terävä ja kiiltävä puukappale. Erittäin kovaa puuta. Se on pysynyt hyvin suojassa kallon sisällä. Se voi olla palanen murha-aseesta”, Leander vastasi. Steen Dahlin salamavalo sokaisi heidät hetkeksi. Henry Leander sujautti puukappaleen pieneen pussiin ja ojensi sen rikosteknisen osaston johtajalle Gert Schmidtille, joka oli pysynyt pitkään epätavallisen vaiti. Nyt hän kiitti kovalla äänellään ja lupasi tarttua toimeen mahdollisimman pian.

Roland tavoitteli taskustaan tupakka-askia heti, kun hän oli päässyt ulos oikeuslääketieteellisen instituutin rakennuksesta. Poliisitalolla ei ollut saanut polttaa vuoteen uuden tupakkalain takia. Hän ei ollut vielä sopeutunut uudistukseen, ja himoitsi juuri nyt tupakkaa enemmän kuin koskaan. Käsi löysi taskusta kuitenkin vain paketin nikotiinipurukumia.

3

Vasta aloittanut uusi harjoittelija Nicolaj istui napsautellen kuulakärkikynää. Britt puhalsi purukumistaan palloja antaen niiden poksahdus rikki huomiota herättäen, ja samalla hänen radionsa soi tavallistakin kovempaa. Mads Damin tuoli oli tyhjä ja mies tiessään – eikä kukaan tiennyt missä. Luultavasti hän istui jossain keskustan kuppilassa, jossa ei valvottu tupakointikieltoa. Toimitus näytti juuri siltä, että päätoimittaja Ivan Thygesen oli jäänyt sairaana kotiin, ja muiden leikkiniä oli ”kun kissa on poissa, niin...”

Annekin tunsi olonsa hiukan rennommaksi, kun Thygesenin pistävät siansilmät eivät tuijottaneet punertavien kasvojen keskeltä toiselta puolelta lasia, joka oli toimituksen tilojen ja päätoimittajan pienen työhuoneen välissä. Kaikki äänet koettelivat kuitenkin hänen hermостоaan niin, ettei ajatteleminen sujunut. Hän oli soittanut moneen kertaan poliisitalon tuttavilleen kuullakseen jotain suolta löytyneestä ruumiista, mutta kukaan ei suostunut kertomaan mitään, joten

Kymmeniä vuosia vanha murha johtaa rikostutkija Roland Beniton tappajan jäljille – tappajan, joka on valmis iskemään uudelleen.

Tanskalaisen pikkukylän lähisuolla kaksi nuorta poikaa törmää kammottavaan löytöön. Aivan vedenpinnan tuntumassa kelluu ruumis – joka on lähes pelkkää luuta ja nahkaa. 25 vuotta sitten joku murhasi naisen ja upotti hänet suohon. Nyt rikostutkija Roland Beniton ja hänen kollegoidensa on kerättävä vähäisetkin johtolangat vuosien takaa tunnistaakseen naisen ja jäljittääkseen tämän murhaajan.

Dagens Nyheder -lehden toimituksessa Anne Larsen työskentelee kuumeisesti löytääkseen tietoa suolle upotetusta ruumiista. Yllättäen hän saa puhelun tuntemattomasta numerosta. Anonyymi soittaja väittää tietävänsä tapauksesta jotain tärkeää – ja hän on varma, että murhaaja iskee vielä uudelleen. Kysymykseksi jää vain, milloin...

Murha tilauksesta on toinen osa tanskalaiset koukuttanutta menestyssarjaa, joka seuraa rikoskomisario Roland Beniton tutkimuksia. Sarjan ensimmäinen osa Nukkelapsi on saanut myös Suomessa innostuneen vastaanoton.

Inger Gammelgaard Madsen on yksi Tanskan suosituimpia rikoskirjailijoita. Hänet tunnetaan erityisesti menestyneestä Roland Benito -dekkarisarjastaan. Aina luovaa työtä tehnyt Madsen oli graafinen suunnittelija ennen paluutaan ensirakkautensa, kirjoittamisen pariin. Poliisintyö ja rikostekninen tutkimus on aina kiehtonut Madsenia, ja kaikki hänen kirjansa ovatkin saaneet inspiraationsa tosielämän rikoksista.